

Föreningsarkivet i Jämtlands län

Verksamhetsberättelse 2016

Föreningsarkivet i Jämtlands län, FAJ, är föreningslivets eget arkiv med handlingar från nästan 4 300 föreningar. Vårt uppdrag är att samla in, dokumentera, vårda, bevara och tillgängliggöra detta kulturarv. Vi har också till uppgift att förmedla och väcka intresse för lokalhistoria och arbeta med service och rådgivning om arkivfrågor i föreningslivet. Detta gör vi genom att arbeta med bland annat programverksamhet, information, utbildning och service till dem som vänder sig till oss.

Föreningsarkivets arbete styrs, förutom av stadgarna, av den regionala kulturplanen inom Kultursamverkansmodellen och genom årsvisa avtal med Region Jämtland Härjedalen.

Verksamheten finansieras av avgifter samt genom bidrag från Region Jämtland Härjedalen inom Kultursamverkansmodellen.

Innehållsförteckning

Medlemmar	3
Styrelsens sammansättning	4
Personal	5
Möten	5
Årsmöte	5
Möten med styrelse och arbetsutskott	5
Medlemsmöten	6
Bakom kulisserna	6
Administration	6
Samlingar	7
Ordnings- och förteckningsarbete	7
Projekt: samiska arkiv	7
Publik verksamhet	8
Delaktighet och medskapande	8
Kurser och rådgivning	8
Studiecirklar	8
Arkiv- och minneskaféer	8
Fornskriftssällskapet: avskrifter	9
Besök, utlån och programverksamhet	9
Barn och unga	9
Regionalt kulturforum	9
Projekt: Demokrati, dialog och delaktighet	10
After Work	10
Arkivet som mötesplats	11
Övriga aktiviteter och evenemang	11
Integration	11
Seniorer	12
Släktforskardagarna i Umeå	12
Kulturarvsdagen	12
Arkivens Dag	12
Föreningsarkivet ur ett nationellt och internationellt perspektiv	13
Arkiv Sörmland	13
Interregionalt projekt Jämtland Västernorrland	13
Arkivpedagogiskt Forum	13
Nationell handbok för enskilda arkiv	13
NTNU	13
Trondheims fylkekommune	14
Övriga projekt	14
Samarbeten	14
Riksarkivet, Landsarkivet i Östersund	14
NCK	14
Släktforskarföreningen	14
Avslutning	15

Medlemmar

Föreningsarkivet har vid 2016 års slut 453 medlemmar. En tydlig tendens är att många små lokala föreningar går samman till större enheter. Många gånger slås lokalföreningarna samman till länsövergripande, regionala eller t o m nationellt övergripande föreningar. Detta påverkar medlemsantalet på Föreningsarkivet negativt, men det innebär inte nödvändigtvis att det är färre personer som är engagerade i FAJs verksamhet. En glädjande nyhet är att många av föreningarna på distrikts eller länsnivå beslutar sig för att ta ekonomiskt ansvar för nedlagda föreningar inom sin organisation. Glädjande är också att många nya föreningar vill bli medlemmar i Föreningsarkivet. Under året har 11 nya föreningar tillkommit. Dessa är:

Bostadsrättsföreningen Dalen
Gymnastikförbundet Mitt
OK Vildhussen (orienteringsklubben)
OK Storsjön (orienteringsklubben)
Strömsunds Folkets Husförening
Undersåkers Bygdegårdsförening
Jämtland-Härjedalens Skidskytteförbund
Logen 600 Näcken av IOGT / NTO
ÖMF; Östersunds Mykologiska Förening
Jämtlands läns fornskriftssällskap
Jämtland/Härjedalens Schackförbund

Av dessa medlemmar är

346 lokala föreningar
90 distriktsorganisationer ¹
11 regionala organisationer
4 nationella organisationer
2 privata stödmedlemmar

Bild från årsmötet 2016. 57 personer från Föreningsarkivets medlemsföreningar närvarade

¹ Distriktsmedlem innefattar både distriktsmedlemmar med underliggande lokala avdelningar, likväl som länsövergripande enskilda föreningar.

Styrelsens sammansättning

Föreningsarkivets styrelse består av ordförande, sex valda ledamöter samt två ledamöter utsedda av Region Jämtland Härjedalen samt suppleanter till dessa. Därtill har styrelsen rätt att adjungera en representant för Landsarkivet och inbjuder representanter från valberedning och revisorer att delta vid styrelsemötena. Styrelsen har under året haft följande sammansättning:

Ordinarie ledamöter:

Bengt Bergqvist	Socialdemokraterna i Jämtlands län	ordförande
Lennart Wadensjö	Vänsterpartiet	vice ordförande
Doris Eriksson	Cirkus Kul och Bus	kassör
Jerker Bexelius	Gaaltje	
John-Erik Johansson	LRF	
Solweig Gustafsson	Trädgårdsföreningen i Jämtland	
Svenbjörn Kilander	Socialdemokraterna	
Marianne Stålberg	Region Jämtland Härjedalen	
Patrik Andersson	Region Jämtland Härjedalen	

Suppleanter

Sonja Olausson	Heimbygda
Jean-Pierre Levy	Alliance Francaise
Joel Nordkvist	Moderaterna i Jämtlands län
Thomas Gutke	Region Jämtland Härjedalen
Bo Oskarsson	Region Jämtland Härjedalen

Adjungerad representant för Landsarkivet i Östersund

Maria Press

Suppleant för Landsarkivet i Östersund

Mats Göransson

Revisorer

Staffan Ekström
Bert Nyman

Revisorssuppleanter

Benedikt Eriksson
Bernt Söderman

Valberedning inför årsmötet 2016

Sara Grut	Åskören	sammankallande
Lars Hellsén	Frösö IF	
Kerstin Ellert	Jämtlands lokalhistoriker och släktforskare	

Personal

Arkivet har tre personer med tillsvidareanställning.

Arkivchef Eva Tegnhed; 100 %

Arkivarie Helena Wiktorsson; 75 %

Arkivpedagog Mia Nilsson; 50 %.

Helena Wiktorsson tillträdde tjänsten som arkivarie den 1 februari. I väntan på ny arkivarie anställdes tidigare arkivarie emerita Gun Arwer-Lindström på timmar för att hjälpa till med den vardagliga driften.

Den uttalade ambitionen är att projektanställa arkivarien på ytterligare 25 %, så att hon totalt sett har en 100 % tjänst. Behovet av att ordna och förteckna arkiv är stort! Under året har vi blivit beviljade medel för detta genom bidrag till projektet Demokrati, dialog och delaktighet, se mer om detta längre fram. Eftersom Helena dock behållit 25 % av sin tidigare tjänst har istället dessa medel gått till att bekosta en tillfällig anställning av Eva Östlund, arkivassistent. Hon har varit hos oss under perioden oktober – december till en grad av 75 %.

Monica Starkenberg har under året fortsatt sitt arbete som volontär för föreningen, och varit en utomordentlig hjälp i ordnings- och förteckningsarbetet.

I arbetet med att lägga om våra administrativa system har vi genom en arbetsmarknadsplacering kunnat få hjälp av Stefan Abramsson. Han har hjälpt oss under perioden maj till december.

Dessutom har Ulf-Stefan Winka arbetat hos oss under en sammanlagd period om 8 veckor. Han har varit projektledare för den pilotstudie vi genomfört kring samiska arkiv. Projektet var ett samarbete mellan Landsarkivet, Föreningsarkivet och Gaaltje och finansierades genom egeninsatser samt ett bidrag från Länsstyrelsen. Se mer om detta projekt längre fram.

Möten

Årsmöte

Föreningens årsmöte hölls på Mötesplatsen Prästgatan 58 den 21 april med PRO:s samorganisation i Östersunds kommun som värd. 42 ombud var närvarande, och därutöver deltog 15 personer som representerade styrelse, personal, valberedning eller hade anknytning till deltagande föreningar. Totalt besöktes årsmötet av 57 personer.

Möten med styrelse och arbetsutskott

Styrelsen har under året haft 6 möten, varav ett konstituerande i samband med årsmötet. Styrelsens arbetsutskott har haft sammanlagt 6 möten. Vid det första mötet fick styrelsen en grundlig genomgång av föreningens verksamhet. Arkivchef, arkivarie och arkivpedagog berättade och visade på den verksamhet som bedrivs. Under året har styrelsen beslutat om en ny delegationsordning, representationspolicy, resepolicy och volontärpolicy. Man har också tagit beslut på avgifter gällande föremål förvarade på FAJ.

Medlemsmöten

Föreningsarkivet har haft två medlemsmöten under året, det första den 10 maj med 15 deltagare och det andra den 11 oktober med 20 deltagare. Vid det första mötet var temat ”Att arbeta med sin förenings historia”. Östersunds scoutkår av NSF, Logen Liljan och Moderaterna i Jämtlands län delade med sig av hur de arbetat med sitt arkivmaterial och sin historia. Det var glädjande att höra hur stort intresse det finns i föreningarna kring att bevara och synliggöra det skriftliga kulturarv vi har i arkiven.

Vid det andra mötet berättade arkivchef Eva Tegnhed om olika aktuella aktiviteter på Arkivet, om programverksamheten och hur man kan engagera sig i verksamheten. Arkivarie Helena Wiktorsson kom med tips och råd kring hur man bäst tar hand om sitt föreningsmaterial samt svarade på frågor kring arkivering, och slutligen berättade arkivpedagog Mia Nilsson om rösträttens historia i länet. Båda mötena var mycket trevliga och gav mersmak inför framtiden. Träffarna ger tillfälle för ett gemensamt samtal där medlemmar och arkivpersonal kan dela med sig av sina erfarenheter kring arkivering, kulturarv och förmedling av detta.

Barbro Rydberg, Östersunds scoutkår av NSF, berättar om hur man i föreningen arbetat med att ordna sina handlingar och identifiera personer på fotografier.

Bakom kulisserna

Administration

Under året har arbetet fortsatt med att uppdatera/förnya vårt IT-stöd. Det gamla arkivförteckningsprogrammet Faj-ark är föråldrat och måste fasas ut. Ett stort arbete pågår därför med att föra över vår medlemshantering och arkivhantering till andra program. I samband med detta har också en omfattande registervård utförts. Vår förhoppning är att arbetet kan slutföras till midsommar 2017.

Samlingar

Ordnings- och förteckningsarbete

Föreningsarkivet har under året tagit emot 103 nya leveranser. 202 arkiv har ordnats upp, varav 76 var helt nya arkivbildare medan 126 var tillägg till redan befintliga arkiv.

Många arkiv är små och innehåller endast några enstaka volymer, medan andra är mycket omfattande. Några av de större arkiv som ordnats upp och förtecknats under året är Östersunds fabriks- och hantverksförenings arkiv och Frösö IF:s arkiv.

Ett digert arbete med Föreningsarkivets eget arkiv, det så kallade ämbetsarkivet, har också bedrivits under året. Tack vare detta finns snart alla de projekt, insamlingar och dokumentationer etc. som FAJ gjort sedan starten 1980 nu tillgängligt för vem som än är intresserad. Exempel på projekt som bedrivits, och kanske glömts bort, är mathantverkare, invandrarföreningar, föreningsinventeringar, minnesinsamlingar mm.

Under året har fastighetsägarna till vår depå på Tingsrätten gjort ett större ingrepp i lokalerna ovanför själva arkivlokalen. Tillgängligheten till arkiven var under tiden begränsad.

Även FAJs föremål har ägnats stor omtanke under året. Tidigare har principen varit att föremål särredovisas från arkivet i en särskild föremålssamling. Detsamma gäller affischer, tidskrifter och fanor. Vi har under året arbetat med att återföra kopplingar mellan föremål, skriftligt och tryckt arkivmaterial. Detta gör att allt material blir sökbart genom den nationella arkivdatabasen; NAD. Du kan själv söka material på denna sida: <https://sok.riksarkivet.se/nad>

Ett arbete med att gå igenom alla fanor har också påbörjats. Föreningsarkivet förvarar 249 fanor och standar. Många är fantastiska konstverk.

Flera av dem har dock haft behov av att rengöras och planläggas, och arbetet med att åtgärda detta har påbörjats.

Projekt Samiska arkiv

Föreningsarkivet strävar efter att spegla hela samhället genom de föreningar vi bevarar och tillgängliggör. En kategori i samhället som är klart underrepresenterat i våra arkiv är samiska föreningar. Föreningsarkivet har därför under året gjort en satsning kring samiska arkiv tillsammans med Landsarkivet och Gaaltje Sydsamiskt centrum. Gemensamt har vi formulerat en avsiktsförklaring, "A letter of intent" kring samiska arkiv, där alla tre parter uttrycker sin avsikt att ingå långsiktig samverkan om insamling, bevaring och förmedling av sydsamiskt kulturarv. Den långsiktiga målsättningen med denna överenskommelse är att alla tre parter ska arbeta för att öka

kunskapen om och bevarandet av sydsamernas historia och kulturarv, öka användandet av kulturarvet, göra kulturarvet till en demokratisk basresurs för alla och förbättra sammanhållningen i länet.

Föreningsarkivet ansökte också om och fick medel från Länsstyrelsen för att göra en inventering av intresset och behovet för arkivering bland samebyar, samiska organisationer och privata personer. Projektet varade under 8 veckor. Ulf-Stefan Winka anställdes för att praktiskt arbeta med projektet. Tanken är att vi under 2017 går vidare med en etapp 2 och söker medel från Statens Kulturråd för att samla in och tillgängliggöra det insamlade materialet för allmänheten.

Publik verksamhet

Delaktighet och medskapande

Engagemanget hos föreningarna att ordna sina egna arkiv, och intresset för det egna kulturarvet har ökat markant under de senaste åren. Istället för att bara lämna ifrån sig materialet arbetar många föreningar nu aktivt med att ha en plan för och diskussion kring vilket material som man anser vara viktigt att spara för framtiden. Ett flertal föreningar har bjudit in FAJ att delta på styrelsemöten, så att hela styrelsen ska bli engagerad i arkivet. Så är fallet t ex med Jämtland/Härjedalens hemslöjdsförbund och Nej till EU. SPF, Sveriges pensionärsförbund, organiserade det så att FAJ deltog i samtliga distriktssamlingar man hade för styrelserna, så att alla lokalföreningar framöver ska kunna organisera sina arkiv. Föreningsarkivet erbjuder föreningar som är intresserade av att arbeta med sina arkiv dels möjligheten att sitta i våra lokaler och ha samlingar här, men naturligtvis också hjälp med hur man ska göra.

Kurser och rådgivning

Efterfrågan på kurser i att ordna och förteckna arkiv har också ökat. Sammanlagt har vi under året haft 12 kurser runt om i länet. Genom ett samarbete med Vuxenskolan besökte vi Rissna. Även i Sveg, Föllinge och Åre erbjöd vi kurser, men här var intresset så lågt att vi fick ställa in. I samarbetet med SPF höll vi kurs i Bräcke, Strömsund, Trångsviken och Östersund. Vi har också haft riktade kurser mot idrottsrörelsen, dels en på Idrottens hus och dels en för fotbollsföreningar.

Studiecirklar

Många föreningar startar studiecirklar, arkivkommittéer eller andra typer av organiserade träffar för att arbeta med sitt arkivmaterial. Så är fallet med t ex Brunflo hembygdsförening, Frösö IF och NSF scouterna. En del arbetar med att ordna arkiv, andra med att identifiera personer på fotografier. Föreningsarkivet erbjuder de som vill att träffas på Arkivet i något av våra grupperum, och man får också handledning om så behövs. I övrigt sker dessa träffar helt i egen regi.

Arkiv- och minneskaféer

Många gånger när vi håller våra föreläsningar, inom programmet Arkiv till nytta och nöje, eller After work, möts vi av stort engagemang hos åhörarna. För att åhörarna själva ska få möjlighet att berätta om erfarenheter, minnen eller vad man själv forskar fram, anordnar Arkivet i Östersund olika arkiv- och minneskaféer inom sin programverksamhet. Under 2016 har vi haft fyra olika kaféer; "Om mat genom tiderna", "Familjebråk, fattigvård och dåliga vägar", "Barnkolonier" och "Föllingegården". Om dessa kaféer kan särskilt nämnas det som handlade om barnkolonier. Det var en direkt spinoff-effekt av den föreläsning Föreningsarkivet höll på After Work under våren. Vi fick ett enormt gensvar på föreläsningen, både före och efter själva evenemanget. Flera olika personer ringde eller kom in till Arkivet och ville berätta om sina upplevelser, forska vidare eller lämna in handlingar kring

barnkolonier. Vid kaféet deltog inte bara personer som varit barn på koloni, utan även de som själva arbetat där eller haft anhöriga som arbetat där. Här visade sig ett verkligt engagemang bland jämtarna och härjedalingarna.

Avskrifter; Fornskriftssällskapet

I dagens datorbaserade samhälle har många svårt att läsa handskrift. Än svårare blir det om det är äldre handlingar. I samarbete med Fornskriftssällskapet har under året flera studiegrupper startats upp där man arbetar med att göra avskrifter av arkivmaterial. Ur Föreningsarkivets material görs t ex avskrifter av Sjömannaföreningens protokoll. Avskriftsgrupperna tog sin start inom programverksamheten, men har sedan utvecklats till fristående studiegrupper.

Besök, utlån och programverksamhet

Under 2016 har antalet besökare legat i ungefär samma nivå med föregående år. En liten ökning har skett. Framför allt är det antalet deltagare i webbsändningarna av After Work som har ökat. Antalet besökare till läsesalen har däremot minskat något. Totalt hade Arkivet 11 119 besökare 2016. Av dessa var 2 883 besökare till läsesalarna, 4 688 deltagare i kurser och föreläsningar och 2 092 barn- och unga som främst kommer till oss genom skolan. Antalet utlånade volymer ur Föreningsarkivets samlingar var 283 volymer, en minskning från föregående år.

Barn och unga

Föreningsarkivet har även detta år arbetat med barn och unga som en prioriterad målgrupp. Under året har vi tillsammans med Landsarkivet tagit emot 119 grupper, drygt 2000 barn i åldrarna 6-19 år. Av dessa kom drygt 600 elever från skolor utanför Östersunds kommun. Projektet Vargbröder, ett läsförståelseprojekt i samarbete med biblioteket och Jamtli, har utökats under året och vi har tagit emot 25 klasser, dvs. 50 grupper. I samband med uppstarten av höstterminen bjöd vi också in till en lärardag för de lärare som ännu inte var bekanta med Vargbröderkonceptet eller Arkivets verksamhet.

Förutom elever från förskola, grundskola och gymnasium arrangerades lovverksamheter för barn och unga som vill komma till oss utanför skolan. Under den första sommarlovsveckan erbjöds ”Sommarlov på Arkivet” med 17 barn som deltagare. Fokus under denna sommarvecka ligger på lokal historia och släktforskning, lite teori och mycket praktik. Pedagogerna använder sig av både inomhus- och utomhusmiljöer.

Regionalt Kulturforum

Regionalt Kulturforum är länets operativa samverkansorgan för de regionala kulturverksamheterna med särskilt fokus på barn och unga. Syftet är att stärka samverkan regionalt, att vara en dialogpart gentemot kommuner och regionen samt föreningar och kulturskapare, och att genomföra projekt och satsningar i enlighet med länets kulturplan och institutionernas önskemål. I Regionalt Kulturforum ingår konsulenter, producenter och pedagoger inom områdena scenkonst, film, konst, slöjd, kulturarv, bibliotek och design. Regionens kultursamordnare är ordförande, och Föreningsarkivets pedagog är sekreterare. Under året har gruppen utökats med verksamhetsledaren för Gaaltije – sydsamiskt centrum, Jerker Bexelius. Man har haft möten en gång i månaden, och gemensamt arrangerat bland annat ”Kulturattack” på OSD under höstlovet. En fortbildningsdag för lärare med fokus på läslust, och hur man kan arbeta kreativt på många olika sätt med utgångspunkt från just läsningen. Varje år besöker också gruppen någon av länets kommuner för att på plats diskutera med kommunpolitiker och tjänstemän hur man gemensamt kan jobba för ett gott och brett kulturutbud i hela länet. I år gick resan

till Stavre och Bräcke där vi fick bra kontakt med kultursekreteraren, som är navet för att nå ut med programpunkter och evenemang inom Bräcke kommun.

Projekt Demokrati, dialog och delaktighet

Inom området barn och unga påbörjades under 2016 ett metodutvecklingsprojekt. Föreningsarkivet fick medel beviljade från Region Jämtland Härjedalen och Kulturrådet till projektet ”Demokrati, dialog och delaktighet – om vägar in i Arkivet”. Projektet syftar till att hitta och utveckla metoder för hur Föreningsarkivet bäst möter barn med särskilda behov. Bakgrunden till projektet är att Arkivet redan i dag tar emot barn från särskolan samt grupper med stor spridning vad gäller funktionsnedsättningar. Mötena blir ofta positiva upplevelser i situationen, men erfarenheten är att urvalet och materialanpassningar inte riktigt stämmer mot behovet. Projektet handlar om att identifiera och undanröja synliga och osynliga hinder för att även människor med olika utvecklingsstörningar ska få full tillgång till kulturarvet. Etapp 1, som påbörjades i oktober 2016, handlar om en grundlig nulägesundersökning och omvärldsbevakning för att konkretisera skolans behov. Föreningsarkivet avser att under 2017 ansöka om medel för en fortsättning av projektet. Totalt kommer alltså projektet förhoppningsvis att omfatta två år.

Elever från särskolan i Lugnvik provar på att skriva med bläck och fjäderpenna

After Work, med webbsändningar till hela länet

Föreläsningsserien After Work som arrangeras av Föreningsarkivet tillsammans med Landsarkivet och Jamtli innehöll under året 21 programpunkter.

Som vi tidigare år har redovisat har programmets popularitet medfört att museets hörsal ofta blir fullsatt, och därför erbjuds övriga besökare att ta del av föredragen genom direktsändning via länk. Arbetet med att utveckla konceptet med sändning ut i länet har fortsatt under 2016. Jamtli har under året investerat i ny teknik och dessutom avsatt en tekniker att styra kameran vid varje tillfälle vilket gör att sändningarna nu håller en mycket högre kvalitet än tidigare och hela konceptet har kunnat nå en

ny högre nivå. Vi har fått mycket positiva kommentarer kring sändningarna, och många väljer nu att gå direkt till Sjögrensalen i Arkivhuset för att se föreläsningen därifrån. På detta sätt *"slipper man stå i kö och trängas med alla människor"*. Systemet med c/o-verksamheter runt om i länet har också utvecklats. Det innebär att vi på dessa platser genom samarbete med lokala föreningar erbjuder samma koncept som i Östersund med lunch eller fika, och möjlighet till social samvaro före och efter föredragen. Under året har vi kommit igång med sändningar till länets alla kommuner utom Åre. Förutom till Sjögrensalen i Arkivhuset sker sändningar nu till Folkets Hus i Bräcke, Centrumhuset i Hammarstrand, Folkets Hus i Strömsund, Magneten i Krokom, Träffpunkten i Myrviken samt till två platser i Härjedalen; Fjällmuseet i Funäsdalen och Församlingshemmet i Hede. Deltagarna vittnar om väldigt trevliga möten, och vi har förstått att även här väljer en del åhörare att hellre åka till en mindre c/o-plats än in till Östersund eftersom det känns mer intimt och gemytligt att sitta några stycken tillsammans istället för att vara en i mängden i Rentzhogsalen.

"Efteråt fikade vi tillsammans, trots att vi inte kände varandra, och diskuterade det de hade pratat om på föreläsningen".

Totalt kom 2 006 personer och deltog i träffarna, varav 432 genom webbsändningar.

Arkivet som mötesplats

Utöver föreläsningarna inom After Work har vi varje vecka flera olika föreläsningar, kurser, kaféträffar och andra aktiviteter. Föreningsarkivet har bidragit med programpunkter som "Bakom kulisserna", "personforskning i föreningsarkiv", "ordna och bevara dina föreningshandlingar" och Arkivkafé om "Mat genom tiderna" och "Barnkolonier" som vi redan nämnt under avsnittet delaktighet. Ett annat arkivkafé, men med mer fokus på egen forskning, var temat "Tre perspektiv på gårdsforskning". Här stimulerade vi våra besökare att tänka bredare kring arkivens innehåll än vad de kanske är vana vid. Många kommer i första hand för att ta del av statliga handlingar kring fastigheter. Vid denna träff belyste Jamtli och Föreningsarkivet vilka fler källor det finns att studera. Bl a visade vi på exempel på ritningar och bygghandlingar avseende föreningshus.

Under året har programpunkterna inom ramen för programserien "Arkivet som mötesplats" uppgått till 37.

Totalt sett har vi alltså, tillsammans med Landsarkivet och Jamtli arkiv, erbjudit 58 programpunkter.

Övriga aktiviteter och evenemang

Förutom föreläsningar och kurser inom ramen för vår programverksamhet är det också möjligt för den intresserade allmänheten att boka visning, workshops etc. för enskilda grupper. Under året har vi tagit emot besök från bland annat Östersunds kommun, Regionen, Folkhögskolor, Folkhälsoinstitutet, och olika föreningar.

Integration

I syfte att bidra till integration av nyanlända till länet, har Arkivet i Östersund utarbetat ett samarbete med Hermods och Folkuniversitetet.

Grupperna har kommit till oss utifrån ett kulturintroduktionsperspektiv, och fokus har legat på demokrati. Syftet är att ge en historisk bakgrund till det geografiska och sociala sammanhang de kommit till. Satsningen kallas "Mitt Östersund", och vår förhoppning är att besökarna genom att lära sig mer om och få större förståelse för den plats de befinner sig på, erhåller en trygghet och

identifiering med Jämtland/Härjedalen. Förhoppningsvis bidrar det också till en känsla av att vilja stanna kvar i länet. Totalt besökte drygt 200 nyanlända jämtar oss genom denna satsning.

Seniorer

Inom ramen för det kulturpolitiska målet hälsa och välbefinnande för en åldrande befolkning, har pedagogerna förutom aktiviteterna inom föreläsningsserien "After Work", även prioriterat att besöka flera av kommunens mötesplatser och hållit lokalthistoriska föredrag för seniora föreningar.

Föreningsarkivet deltog också i Seniormässan på Folkets Hus i februari, och mötte där både gamla och nya intresserade.

Släktforskar dagarna i Umeå

Varje år hålls en stor nationell konferens kring släktforskning. I år hölls den i Umeå, och Arkivet i Östersund deltog med personal och en utställningsmonter.

Kulturarvsdagen

Kulturarvsdagen är en nationell dag för att synliggöra vårt kulturarv. Temat för i år var "Tidens rörelser". Fokus låg på hur människor engagerat sig, och fått samhällsutvecklingen att gå framåt. Arkivet i Östersund firade dagen genom att ha öppet hus med flertalet föreläsningar. Dels föreläste arkivets personal själv om rösträttsrörelsen i länet för hundra år sedan, dels bidrog idag aktiva föreningar med föreläsningar. Storsjöcupens ordförande berättade om det enorma arrangemang och den mängd ideella krafter som samlas varje år då länet får 20 000 besökare i samband med arrangemanget Storsjöcupen. Vi hade också besök av Hej Främlings "inlöparna" som berättade om hur man arbetar med integration genom att anordna löpargrupper som träffas varje vecka.

Arkivens dag

Den 12 november firades Arkivens dag över hela Sverige. Temat för i år var "Välkommen hem". Även denna dag hade Arkivet i Östersund öppet hus, och välkomnade ca 150 besökare. Eftersom det 2016 var 250 år sedan offentlighetsprincipen och tryckfrihetsförordningen såg sitt ljus i Sverige låg stor fokus på detta i utställningarna.

Föreningsarkivet i nationellt och internationellt perspektiv

Arkiv Sörmland

Föreningsarkivets erfarenheter och kunskaper inom verksamhetsområdet arkivpedagogik har efterfrågats även nationellt. Bl a har vi bjudits in och föreläst om ämnet i en konferens kring pedagogik som hölls vid Arkiv Sörmland där syftet var att själv komma igång med verksamhetsområdet.

Interregionalt projekt Jämtland Västernorrland

Under året har FAJ fortsatt arbeta med det interregionala projekt vi haft sedan 2015 tillsammans med Folkrörelsearkivet Västernorrland. Projektet inleddes med en förstudie kring hur en arkivpedagogisk verksamhet skulle kunna se ut för Föreningsarkivet i Västernorrland (FAV) tillsammans med Näringslivsarkiv i Norrland (NIN). Förstudien resulterade i ett antal arkivpedagogiska program och framtagande av både idéer och konkreta metoder för ett fortsatt arbete. Under 2016 har projektet fortsatt. FAV har tillsammans med NIN, och med stöd av FAJ bl a gjort publika utställningar och initierat en föreläsningsserie som startade under hösten. Projektet har också inneburit en allmän verksamhetsutveckling av FAV, där kraven från samhället på synlighet, fysisk tillgänglighet, marknadsföring och publik verksamhet stått i centrum. Arbetet har påbörjats, och bl a har tillgängligheten digitalt ökat genom att arkivförteckningarna nu börjat publiceras på nätet. FAJ var också med och skrev en ny projektansökan vilket ledde fram till att FAV nu beviljats medel från sitt landsting så att man under 2017 kan anställa en arkivpedagog under ett par månader. FAJ bidrog också med en föreläsning för Kommunfullmäktige i Härnösand, där vi berättade om vilken resurs arkiven kan vara i samhället om man inte ser arkiven endast som en förvaltningsinstitution utan även kulturarvsinstitution

Arkivpedagogiskt Forum

Under året har Föreningsarkivet också haft två möten med Arkivpedagogiskt forum, ett nationellt nätverk för arkiv- och lärandefrågor som bildades i Östersund redan 1998 och fortfarande drivs härifrån. I februari hade vi en träff i Östersund med 23 deltagare. Det andra mötet hade 21 deltagare och arrangerades i samarbete med Landsarkivet i Vadstena i Vadstena. Under året påbörjades ett arbete med att bygga en gemensam plattform i form av en hemsida. Sidan drivs och förvaltas av Föreningsarkivet i Jämtlands län.

Nationell handbok för enskilda arkiv

Folkrörelsernas Arkivförbund (FA) har under året tagit initiativ till att skriva en ny handbok kring enskilda arkiv, som ska kunna användas bl a på universitetsutbildningar runt om i Sverige. En första träff med författarna har arrangerats, och Eva Tegnhed har fått förtroendet att skriva kapitlet om tillgängliggörande.

NTNU, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

NTNU ger varje år en masterutbildning i ”byggnadsminnesvårn”. En veckas utbildning förläggs till Östersund och Jamtli, och Föreningsarkivet bidrar då tillsammans med Landsarkivet med en halvdags utbildning kring hur man pedagogiskt kan arbeta med arkiv. Ca 25 elever med olika bakgrund deltar, och utbildningstillfället innehöll även i år både workshops, stadsvandring och teori.

Trondheims fylkekommune

Även Trondheims fylkekommune har efterfrågat vår kompetens, både utifrån arkivpedagogik men också för att man var intresserad av den svenska organisationsformen kring förenings- och folkrörelsearkiv.

NCKs nordiska konferens i Östersund

NCK, Nordiskt Centrum för Kulturarvspedagogik, anordnar varje februari en stor nordisk konferens. Temat för år 2016 var ”Känslostormar; att uppröra och beröra med kulturarv” och här bidrog Föreningsarkivet tillsammans med Landsarkivet med en workshop. Deltagarna fick i uppgift att speed-dejta sju olika källor, men bara två minuter med varje källa. Genom att lägga pussel med den information de hittade växte ett livsöde fram. Ett livsöde ur arkiven som verkligen berörde deltagarna.

Projekt

Föreningsarkivet arbetar som tidigare nämnts med en hel del projekt inom verksamheten. Finansieringen av verksamheten är också till en del beroende av att vi får projekt finansierade externt. Förutom de projekt som faktiskt beviljats och genomförts har vi under året sökt men inte fått medel från Postkodlotteriet och Konstnärsnämnden. Till Postkodlotteriet ansökte vi om medel för att göra en större satsning kring den nämnda integrationssatsningen ”Mitt Östersund”. Till Konstnärsnämnden ansökte vi om medel för att kunna inleda ett samarbete med musikgruppen Triakel rörande skillingtryck i arkiven.

Samarbeten

Riksarkivet, Landsarkivet i Östersund

Landsarkivet i Östersund, som är en del av Riksarkivet, är en nära, uppskattad och nödvändig samarbetspartner för Föreningsarkivet. Utan den samverkan som råder mellan de båda arkiven vad gäller lokaler, personal och verksamhet, skulle Föreningsarkivet ha mycket små möjligheter att driva den framgångsrika utåtriktade verksamhet som nu erbjuds allmänheten.

NCK

Nordiskt Centrum för Kulturarvspedagogik, är ett nordiskt-baltiskt centrum för lärande om och genom kulturarv. Föreningsarkivet var, tillsammans med Jamtli och Landsarkivet, initiativtagare till bildandet av detta centrum 2005. Föreningsarkivet är idag en av aktieägarna, och Jamtli är majoritetsägare.

Med kulturarv som utgångspunkt samarbetar NCK med kulturarvsinstitutioner, universitet och regioner runt om i Norden, Baltikum och Europa. Man arbetar med forskning, metodutveckling, policyutveckling och fortbildning. Som delägare uppdateras Föreningsarkivet kontinuerligt om nyheter och utveckling inom det kulturarvspedagogiska fältet. Arkivet deltar också i den konferens som hålls varje år i Östersund, och ingår också i NCKs referensgrupp. NCK är också med och arrangerar NTNU-utbildningen varje år (se ovan).

Släktforskarföreningen

Arkivet i Östersund är som flera gånger tidigare nämnts ett samarbete mellan flera olika enheter. Jämtlands läns släktforskarförening är en del av detta samarbete. Föreningen har sina medlemsmöten i Arkivhuset, och dess medlemmar ställer inte minst upp som volontärer i vår läsesal på tisdagseftermiddagar. Det gör att våra besökare kan få extra hjälp, framförallt inom släktforskning. Av tradition sitter antingen landsarkivarien eller arkivchefen på Föreningsarkivet ordförande vid släktforskarföreningens årsmöte. Under 2016 var det Föreningsarkivets tur.

Avslutning

Föreningsarkivet vill rikta ett varmt och uppriktigt tack till Landsarkivet i Östersund och dess personal för ett mycket gott samarbete under året som gått. Ett stort tack riktas även till övriga verksamheter inom Arkivet i Östersund för det goda och givande samarbetet under året. Det är tack vare detta samarbete som vi med förhållandevis små resurser kan nå ut så bra som vi gör i samhället.

Slutligen vill styrelsen framföra sitt varma tack till alla medlemsorganisationer och till Föreningsarkivets kunniga och engagerade personal, såväl till fast som tillfälligt anställda och volontär för deras fina arbetsinsatser under året.

Bengt Bergqvist
ordförande

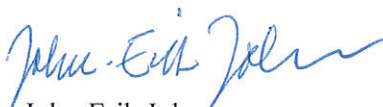
Lennart Wadensjö
vice ordförande

Doris Eriksson
kassör

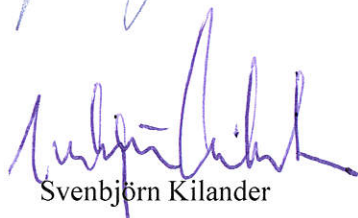
Jerker Bexelius

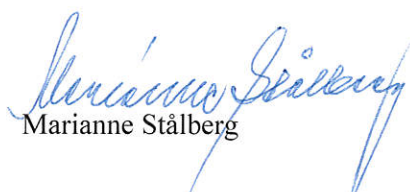
John-Erik Johansson

Solweig Gustafsson

Svenbjörn Kilander

Marianne Stålberg

Patrik Andersson

Eva Tegnsted
Arkivchef